

Foto: Mevr. Stigter, Zeist.
De tekenaar G. Icke in zijn atelier te Utrecht,
aan het werk.

UTRECHTENAAR MAAKT EIGEN TEKENFILMS

Reeds menige nacht is de Utrechtse illustrator — schilder Cor Icke na urenlang ingespannen werken doodmoe, maar tóch zelfvoldaan in zijn bed gestapt met de zekerheid in zijn brein: ziezo, er is weer een kwart-seconde klaar . . .

Hij maakt namelijk een tekenfilm op 8 mm en wanneer u nu weet, dat zestien plaatjes per seconde door de projector draaien, kunt u zich gemakkelijk voorstellen, hoeveel werk een filmpje van drie minuten betekent. Wanneer men al zijn vrije tijd hieraan opoffert en een enigszins redelijke film met uitgewerkte achtergronden, enz. wil maken, vraagt een dusdanig werk voor een persoon ongeveer drie jaar! Het spreekt wel vanzelf, dat men zoiets alleen uit liefhebberij kan doen, aangezien dit filmpje minimaal geschat maar „eventjes” f 30.000,— aan arbeidsloon gaat kosten . . . !

Hoe Cor Icke ertoe gekomen is? Heel eenvoudig: de tekenfilm is eigenlijk de synthese van zijn wezen, daar hij aan de ene zijde caricaturist en aan de andere zijde verwoed smallfilm-amateur is. Hoe-

wel het eerste experiment nagenoeg voltooid is — 3000 tekeningen liggen nu gereed om met de filmcamera met mono-beeldbediening te worden opgenomen — blijft het grootste ideaal van Icke, thans een „echte” tekenfilm te maken, d.w.z. een eventueel gekleurd verhaal, dat in de grote bioscopen gedraaid kan worden. Men kan dus niet zeggen, dat het enorme werk hem afgeschrikt heeft!

Maar het is onjuist, te veronderstellen, dat het scheppen van een tekenfilm alleen een vaardige tekenstift, anatomische kennis en geduld vraagt. Zonder wiskunde-knobbel en gevoel voor „tijdsduur” van bewegingen staat men tegenover een onoplosbaar probleem. Een tekenfilm zonder „draaiboek” — waarbij we dan in dit geval doelen op omvangrijk cijfermateriaal, dat we dadelijk nader zullen toelichten — is een totale onmogelijkheid.

Laten we eens een paar vragen noemen, die Icke moest beantwoorden: hoe lang duurt het, wanneer iemand snel een trap afloopt? In hoeveel plaatjes moet deze beweging „gehakt” worden om straks

het juiste effect te sorteren? Hoe lang duurt het, wanneer een kuiken in een ei pikt? (kopje een keer heen en een keer terug). Welke fases van de beweging moet ik tekenen? Is het geoorloofd ook nog een kopje te tekenen „halverwege” boven het ei? Of kan ik volstaan met twee fases: begin en eind van de beweging? Moet ik thans de uitgangstand van het kuikenkopje (dus hetzelfde plaatje) twee keer achter elkaar fotograferen, opdat het beeld tweemaal 1/16e seconde op het doek blijft staan en het ogenblik, dat de snavel het ei raakt slechts een keer? Zal dit inderdaad het effect van „pikken” geven?

Bij al deze vragen, die in tai van variaties terugkwamen, en waarbij steeds weer iedere beweging niet slechts naar zijn „verloop”, doch ook naar zijn tijdsduur geanalyseerd moest worden (hoeveel keren heeft Icke ook niet met de stopwatch voor de spiegel gestaan om het „hoe en wat” van gapen, grijnzen of andere mimische expressies te bestuderen) deed zich een grote handicap gevoelen, die echter bij dit soort werk onontkoombaar is: de tekenaar had geen enkele contrôle op zijn berekeningen en wist dus volstrekt niet, wat hij deed. Natuurlijk „woekerde” hij met zijn tekeningen, d.w.z. voor bepaalde „herhalende” bewegingen (hoofd schudden, het reeds genoemde pikken der kuikens, enz.) kon hij volstaan met dezelfde twee of drie bewegingsfases.

Grootste probleem:
Geen celluloid.

Maar naast alle gepieker en gecijfer ondervond Icke de grootste moeilijkheden door de omstandigheid, dat hij zich noodzaak zag — in tegenstelling met de officiële tekenfilm-methode — zonder celluloid te werken. De helden van de tekenfilms, die men in bioscopen ziet, zijn n.l. alle op dit doorzichtig materiaal getekend, dat makkelijk op de afbeelding van de „achtergrond” te leggen is. Daar dit voor Icke echter 3000 vellen celluloid betekent of tewel 3000 maal 25 cents (het tekenpapier 1 cent per stuk kostte hem al f 30,—) heeft hij maar besloten, bij elke bewegingsfase de achtergrond opnieuw te tekenen!

Als een scène met een trappenhuis op de achtergrond 20 seconden blijft staan, betekent dit 20 maal 16 keer dezelfde achtergrond tekenen of tewel 320 trappenhuisen! Een knoop meer op de jas

Foto: Mevr. Stigter, Zeist.
Een der tekenfilmfiguren van Icke. Het figuurtje boven dient ter vergelijking dat een 5-vingerige hand het niet „doet”.

van de portier (welk kledingstuk b.v. op 500 plaatjes voorkomt) kost 500 maal 10 seconden arbeidsloon.

Het is duidelijk, dat het steeds opnieuw moeten tekenen van de achtergronden, die evenals de „bewegende” figuren nauwkeurig met behulp van een zelf vervaardigde lichtbak worden overgetrokken, een zeer geestdodend karwei is. Alle lijnen moeten precies op dezelfde plaats blijven, want anders gaan de huizen op de achtergrond „sidderen” of ontstaan andere onaangename trilverschijnselen. Heeft men bovendien de pech, dat in het begin van een scène een fout is ingeslopen, waarop werd „voortgebouwd”, dan moet tekening voor tekening weer overgemaakt worden. Het weggommen van een enkel lijntje is niet zo erg (dat kan in een uur in orde zijn) maar het weer moeten overdoen van een hele scène is uitermate vermoeiend en tijdrovend.

De eerste proefopnamen hebben thans bewezen, dat allerlei bewegingen nog te snel waren en bepaalde fases op het doek langer moeten blijven „staan”. Overigens deed het geheel in ieder opzicht als „tekenfilm” aan, terwijl de bewegingen der acteurs goed waren „uitgekiend”. Maar we hebben met respect naar het geestige „verhaaltje”, waarin enkele schilderijen in een museum de hoofdrol spelen, gekoken, omdat we er nu van doordrongen waren, hoeveel kennis, hersenarbeid en geduld nodig is, wil men als amateur zonder verdere hulpmiddelen iets maken, dat werkelijk de benaming „tekenfilm” verdient.

JAAP STIGTER.